

4

κεφάλαιο
τέταρτο

Διπλογραφική ή διγραφική μέθοδος εγγραφών

4.1. ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ

Από την ανάλυση των οικονομικών πράξεων του προηγούμενου παραδείγματος παρατηρήσαμε ότι από ένα λογιστικό γεγονός μεταβάλλονται τουλάχιστον δύο λογαριασμοί.

As αναλύσουμε ένα απλό λογιστικό γεγονός, π.χ. αγορά εμπορευμάτων αντί 5.000 Ευρώ με πίστωση με τη βοήθεια ενός πίνακα.

Λογαριασμοί	Ποσό μεταβολής	
	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Εμπορεύματα Προμηθευτές	5.000	5.000
ΑΘΡΟΙΣΜΑ	5.000	5.000

Ο πίνακας αυτός για ένα άλλο λογιστικό γεγονός, σύνθετο, π.χ. πώληση εμπορευμάτων αξίας (κόστους) 10.000 Ευρώ αντί 14.000 Ευρώ, τα 6.000 Ευρώ με μετρητά, τα 3.000 Ευρώ με πίστωση και τα υπόλοιπα 5.000 Ευρώ με έκδοση συναλλαγματικών, που αποδέχθηκε ο πελάτης, θα είναι:

Λογαριασμοί	Ποσό μεταβολής	
	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Ταμείο	6.000	
Πελάτες	3.000	
Γραμ. Εισπρακτέα	5.000	
Εμπορεύματα		10.000
Κεφάλαιο		4.000
ΑΘΡΟΙΣΜΑ	14.000	14.000

Από τα παραπάνω διαπιστώνουμε ακόμη ότι σε κάθε λογιστικό γεγονός το άθροισμα των ποσών των χρεώσεων είναι ίσο με το άθροισμα των ποσών πιστώσεων.

Αυτές οι διαπιστώσεις δίνουν τα χαρακτηριστικά της διαγραφικής μεθόδου.

Διπλογραφική ή διγραφική μέθοδος λοιπόν είναι η καταγραφή των μεταβολών που προέρχονται από ένα λογιστικό γεγονός, όπου κινούνται δύο τουλάχιστον λογαριασμοί από τους οποίους ένας ή περισσότεροι χρεώνονται και ένας ή περισσότεροι πιστώνονται και το άθροισμα των ποσών των χρεώσεων είναι πάντα ίσο με το άθροισμα των ποσών των πιστώσεων.

4.2. ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

4.2.1. Χαρακτηριστικά

Τα λογιστικά γεγονότα, πριν την καταχώρησή τους στους λογαριασμούς, καταγράφονται σε ένα ειδικό βιβλίο, το Ημερολόγιο.

Το **Ημερολόγιο** είναι ένα λογιστικό βιβλίο στο οποίο καταχωρούνται, κατά χρονολογική σειρά σύμφωνα με τη διπλογραφική μέθοδο, όλα τα λογιστικά γεγονότα που συμβαίνουν στην επιχείρηση.

Η καταχώρηση κάθε λογιστικού γεγονότος στο ημερολόγιο λέγεται ημερολογιακή εγγραφή ή ημερολογιακό άρθρο και στηρίζεται πάντα σε δικαιολογητικό ή αποδει-

κτικό έγγραφο όπως τιμολόγιο, δελτίο αποστολής, απόδειξη πληρωμής, συμφωνητικό, φορτωτική κτλ.

Απαραίτητα στοιχεία κάθε ημερολογιακού άρθρου είναι:

α) Ο αύξοντας αριθμός του.

β) Η ημερομηνία καταχώρησης του άρθρου.

γ) Οι τίτλοι των λογαριασμών που χρεώνονται και πιστώνονται με τα ποσά τους.

δ) Η αιτιολογία της εγγραφής του άρθρου, που είναι ένα σύντομο ιστορικό του λογιστικού γεγονότος με αναφορά και του σχετικού δικαιολογητικού.

Το ημερολογιακό άρθρο, όταν περιλαμβάνει δύο λογαριασμούς, λέγεται απλό, ενώ, όταν περιλαμβάνει περισσότερους λέγεται σύνθετο.

Το πρώτο άρθρο που καταχωρείται στο ημερολόγιο είναι ο αρχικός ισολογισμός (για το άνοιγμα των βιβλίων) και το τελευταίο ο τελικός ισολογισμός (αντίθετα για το τεχνητό κλείσιμο των βιβλίων).

Μετά την καταχώρηση των λογιστικών γεγονότων στο ημερολόγιο γίνεται η μεταφορά των μεταβολών στους αντίστοιχους λογαριασμούς.

Η τήρηση του βιβλίου του Ημερολογίου είναι υποχρεωτική από τη νομοθεσία.

4.2.2. Περιγραφή και τρόπος τήρησης

Η πιο συνηθισμένη γραμμογράφηση του ημερολογίου είναι η παρακάτω:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Άρθρο (α/α)	ΣΓΚ	ΣΑΚ	Ημερομηνία Χρεούμενος λογ/σμός Πιστούμενος λογ/σμός Αιτιολογία και δικαιολογητικό	Μερικά ποσά	ποσά	
					Χρέωσης	Πίστωσης
A/A		— Ημερομηνία — Χρεούμενος λογ/σμός Πιστούμενος λογ/σμός Αιτιολογία και δικαιολογητικό	

Στην πρώτη σειρά σημειώνεται το περιεχόμενο των στηλών και στη δεύτερη γίνεται ενδεικτική χρήση αυτών.

Πιο συγκεκριμένα:

- Στην πρώτη στήλη γράφεται ο αύξοντας αριθμός του ημερολογιακού άρθρου.
- Στη δεύτερη στήλη γράφεται ο αριθμός της σελίδας του βιβλίου του Γενικού Καθολικού (για το βιβλίο αυτό θα αναφερθούμε στην επόμενη παράγραφο) στην οποία τηρείται ο λογαριασμός που χρεώνεται ή πιστώνεται.
- Στην τρίτη στήλη γράφεται η σελίδα του αναλυτικού καθολικού (η στήλη αυτή θα χρησιμοποιηθεί στο Κεφάλαιο που θα γίνει ανάλυση των λογαριασμών κατά μέ-

γεθος).

- Στην τέταρτη στήλη γράφονται οι λογαριασμοί που κινούνται, πρώτα οι χρεούμενοι και μετά οι πιστούμενοι, οι οποίοι καταχωρούνται στην επόμενη γραμμή και από τη μέση της στήλης και πέρα για να διακρίνονται.

Στην ίδια στήλη, μετά τους λογαριασμούς που πιστώνονται και σε όλο το πλάτος της, γράφεται η αιτιολογία της εγγραφής με αναφορά και του σχετικού δικαιολογητικού.

Ακόμη στη στήλη αυτή χωρίζεται κάθε ημερολογιακό άρθρο από το επόμενο με δυο γραμμές, οι οποίες δεν ενώνονται, και στο μεταξύ τους κενό γράφεται αριθμητικά η ημέρα που έγινε το λογιστικό γεγονός.

- Στην πέμπτη στήλη γράφονται τα ποσά των αναλυτικών λογαριασμών (και αυτή η στήλη θα χρησιμοποιηθεί στο Κεφάλαιο, που θα γίνει ανάλυση των λογαριασμών κατά μέγεθος).

- Στην έκτη και έβδομη στήλη γράφονται τα αντίστοιχα ποσά των λογαριασμών που χρεώνονται και πιστώνονται.

Γνωρίζουμε, σύμφωνα με τη διπλογραφική μέθοδο, ότι τα ποσά των μεταβολών που προκύπτουν από ένα λογιστικό γεγονός θα έχουν ίσο άθροισμα χρεώσεων και πιστώσεων. Κατά συνέπεια, στο ημερολόγιο στο οποίο καταχωρούνται τα λογιστικά γεγονότα, οι στήλες της χρέωσης και της πίστωσης θα έχουν ίσα αθροίσματα. Για να ελέγχεται αυτή η βασική ιδιότητα στο ημερολόγιο θα πρέπει τα αθροίσματα της χρέωσης και της πίστωσης να μεταφέρονται από σελίδα σε σελίδα.

Η μεταφορά γίνεται με την εξής διαδικασία:

α) Στο τέλος της κάθε σελίδας αθροίζονται τα ποσά και γράφονται στην τελευταία γραμμή, με την ένδειξη **«Σε μεταφορά»**.

β) Στην πρώτη γραμμή της επόμενης σελίδας και στις αντίστοιχες στήλες γράφονται τα μεταφερόμενα αθροίσματα, με την ένδειξη **«Από μεταφορά»**.

Στην περίπτωση που ένα ημερολογιακό άρθρο άρχισε να καταχωρείται σε μια σελίδα αλλά δεν μπορεί να ολοκληρωθεί η καταχώρησή του, γιατί οι γραμμές της σελίδας δε φτάνουν για όλους τους λογαριασμούς ή την αιτιολογία, θα συνεχιστεί στην επόμενη σελίδα, κάτω από την ένδειξη «Από μεταφορά».

4.2.3. Εφαρμογή

Στην ατομική επιχείρηση του Ν. Νικολάου ο Ισολογισμός της στις 31/12/2001 έχει ως εξής:

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ της 31/12/2002			
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Έπιπλα και λοιπός Εξοπλισμός	4.000	Προμηθευτές	10.000
Εμπορεύματα	20.000	Κεφάλαιο	30.000
Πελάτες	6.000		
Ταμείο	<u>10.000</u>		
	<u>40.000</u>		<u>40.000</u>

Στη νέα χρήση γίνονται στην επιχείρηση τα πιο κάτω λογιστικά γεγονότα:

- Στις 2/1/2002. Πληρωμή του ενοικίου μηνός Ιανουαρίου 2002, Ευρώ 2.000 (Αποδ. Πληρωμής Νο 1/2-1-2002).
- Στις 4/1/2002. Αγορά εμπορευμάτων από τον Α. Ανδρέου (τιμολόγιό του Νο 2/4-1-02) αξίας 5.000 Ευρώ, τα μισά με πίστωση και τα άλλα μισά με αποδοχή 5 συναλλαγματικών έκδοσης του προμηθευτή Α. Ανδρέου, ονομαστικής αξίας 500 ευρώ η καθεμία (Νο. Συναλλαγματικών 18-22).
- Στις 5/1/2002: Πώληση εμπορευμάτων (τιμολόγιό μας Νο 1/5-1-02) στο Λ. Λύρα αξίας (κόστους) 4.000 Ευρώ αντί 6.000 Ευρώ, τα 3.500 Ευρώ με μετρητά (Αποδ. είσπραξης Νο 1/5-1-02) και τα υπόλοιπα με πίστωση.
- Στις 8/1/2002: Πληρωμή στον Προμηθευτή Α. Ανδρέου 1.000 Ευρώ, έναντι λογαριασμού (Αποδ. Πληρωμής Νο 2/8-1 -02).
- Στις 10/1/2002: Ανάληψη μετρητών 2.000 Ευρώ από τον επιχειρηματία, για κάλυψη των αναγκών του (Αποδ. πληρωμής Νο 3/10-1-02).
- Στις 25/1/2002: Εξόφληση της συναλλαγματικής Νο 18 ονομαστικής αξίας 500 Ευρώ, έκδοσης του προμηθευτή Α. Ανδρέου.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη σωστή τήρηση του ημερολογίου είναι η ανάλυση των λογιστικών γεγονότων.

Η τήρηση του ημερολογίου θα γίνει ως εξής:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2001

1	1/1				
		Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός Εμπορεύματα Πελάτες Ταμείο Προμηθευτές Κεφάλαιο Όπως ο Ισολογισμός 31/12/2001		4.000,00 20.000,00 6.000,00 10.000,00	10.000,00 30.000,00
2	2/1				
		Κεφάλαιο Ταμείο Πληρωμή Ενοικίου Ιανουαρίου 2002 όπως Απ. Πληρ. Νο. 1/2-1-2002		2.000,00	2.000,00
3	4/1				
		Εμπορεύματα Προμηθευτές Γραμμάτια πληρωτέα Αγορά Εμπ/των από τον Α. Ανδρέου, όπως Τιμολόγιό του Νο 2/4-1-02 και Συναλλαγματικές Νο 18-22		5.000,00	2.500,00 2.500,00
4	5/1				
		Ταμείο Πελάτες Εμπορεύματα Κεφάλαιο Πώληση εμπ/των στο Λ. Λύρα, όπως Τιμολόγιό μας Νο 1/5-1-02 και Αποδ. Είσπραξης Νο 1/5-1-02		3.500,00 2.500,00	4.000,00 2.000,00
5	8/1				
		Προμηθευτές Ταμείο Έναντι λ/σμού Α. Ανδρέου όπως Αποδ. Πληρωμής Νο 2/8-1-02		1.000,00	1.000,00
6	10/1				
		Κεφάλαιο Ταμείο Ανάληψη μετρητών από τον, επιχειρηματία, όπως Απ. Πλ. Νο 3/10-1-02		2.000,00	2.000,00
7	25/1				
		Γραμμάτια Πληρωτέα Ταμείο Εξόφληση συναλλαγματικής Νο 18		500,00	500,00
			-	56.500,00	56.500,00

Από την παραπάνω εφαρμογή επαληθεύεται ότι το άθροισμα των ποσών της χρέωσης είναι ίσο με το άθροισμα των ποσών της πίστωσης, δηλαδή ΑΧΗ (Άθροισμα Χρεώσεων Ημερολογίου) = ΑΠΗ (Άθροισμα Πιστώσεων Ημερολογίου).

4.2.4 Ερωτήσεις

1. Τι είναι διπλογραφική ή διγραφική μέθοδος;
2. Τι καλείται ημερολογιακό άρθρο;
3. Ποια είναι τα απαραίτητα στοιχεία σε κάθε ημερολογιακό άρθρο;
4. Ποιο ημερολογιακό άρθρο λέγεται απλό και ποιο σύνθετο;
5. Ποιο είναι το πρώτο ημερολογιακό άρθρο και ποιο το τελευταίο;
6. Η ημερολογιακή εγγραφή αρχίζει με τους χρεούμενους ή τους πιστούμενους λογαριασμούς;
7. Ποια βασική ισότητα υπάρχει στο ημερολόγιο και γιατί;
8. Ποια είναι η διαδικασία μεταφοράς από σελίδα σε σελίδα;
9. Τι πρέπει να προηγηθεί πριν από την καταχώρηση στο ημερολόγιο ενός λογιστικού γεγονότος;
10. Πώς εξηγείτε την περίπτωση που στο τέλος μιας σελίδας δεν υπάρχουν ίσα αθροίσματα στα ποσά της χρέωσης και της πίστωσης;

4.2.5. Ασκήσεις

1. Στην ατομική επιχείρηση του Β. Βακάλη ο ισολογισμός της στις 31/12/2001 έχει ως εξής:

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ της 31/12/2001			
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Έπιπλα και λοιπός Εξοπλισμός	3.000	Προμηθευτές	10.000
Εμπορεύματα	18.000	Κεφάλαιο	20.000
Γραμμάτια Εισπρακτέα	2.000		
Ταμείο	7.000		
	<u>30.000</u>		<u>30.000</u>

Στη νέα χρήση γίνονται στην επιχείρηση τα παρακάτω λογιστικά γεγονότα:

Στις 3/1/2002: Αγορά εμπορευμάτων αξίας 3.000 Ευρώ από το Δ. Διαμαντή (τιμολόγιο του Νο 7/3-1 -2002) με πίστωση.

Στις 4/1/2002: Πώληση εμπορευμάτων αξίας (κόστους) 2.500 Ευρώ αντί 4.000 Ευρώ (τιμολόγιο μας Νο 1/4-1-02) στο Γ. Γεωργιάδη, τα μισά με μετρητά (Απ. Είσπρα. Νο 1/4-1-02) και τα άλλα μισά με πίστωση.

Στις 5/1/2002: Είσπραξη συναλλαγματικής (Νο ΙΙ) αποδοχής πελάτη μας, ονομαστικής αξίας 1.000 Ευρώ.

Στις 8/1/2002: Πληρωμή στην εταιρεία «ΤΟΠ» ΑΕ 2.000 Ευρώ για διαφήμιση της Επιχείρησης (τιμολόγιο 28/8-1-02 «ΤΟΠ» ΑΕ και Απ. Πλ. Νο 1/8-1-2002).

Στις 9/1/2002: Επιστροφή από το Γ. Γεωργιάδη εμπορευμάτων αξίας 500 Ευρώ (πιστωτικό μας τιμολόγιο Νο 1/9-1-2002), ως ακατάληπτα.

Στις 12/1/2002: Πώληση εμπορευμάτων (Αποδ. Λιανικής Πώλησης Νο 1-4) αξίας (κόστους) 300 Ευρώ αντί 200 με μετρητά.

Στις 13/1/2002: Επιστροφή εμπορευμάτων αξίας 200 Ευρώ στο Δ. Διαμαντή (πιστωτικό του τιμολόγιο Νο 2/13-1-2002).

Να κάνετε τις ημερολογιακές εγγραφές του αρχικού ισολογισμού και των λογιστικών γεγονότων.

2. Ο Δ. Δέδες ιδρύει επιχείρηση στις 4/2/2002 και εισφέρει σε μετρητά 30.000 Ευρώ (Απόδ. Είσηρ. Νο 1/4-2-02).

Στη συνέχεια, γίνονται τα παρακάτω λογιστικά γεγονότα:

Στις 5/2/2002: Αγορά επίπλων αξίας 2.500 Ευρώ με μετρητά (τιμολόγιο Νο 54/5-2-02 Αφων Τσαούσογλου και Απ. Πλ. Νο 1/5-2-02).

Την ίδια μέρα: Πληρωμή του ενοικίου Ευρώ 1.000 (Απ. Πλ. Νο. 2/5-2-02).

Στις 6/2/2002: Αγορά εμπορευμάτων αξίας 10.000 Ευρώ από το Ν. Νάκο (τιμολόγιο του Νο 204/6-2-02), τα μισά με μετρητά (Απόδ. Πληρ. Νο 3/6-2-02) και τα άλλα μισά με αποδοχή πέντε ισόποσων συναλληλαγματικών (Νο 1-5) έκδοσης του Ν. Νάκου.

Στις 7/2/2002: Κατάθεση στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος σε λογαριασμό όψεως 5.000 Ευρώ (Γρ/τιο Είσηρ. Τράπεζας Νο. 9.507/7-2-02).

Την ίδια μέρα: Αγορά γραφικής ύλης από τη «Γραφική» Α.Ε. αξίας 200 Ευρώ (τιμολόγιο της Νο 61/7-2-02), με πίστωση.

Στις 12/2/2002: Πώληση εμπορευμάτων στο Γ. Γάκη αξίας 3.000 Ευρώ αντί 4.500 Ευρώ (τιμολόγιο μας Νο 1/12-2-02). Το 1/3 πωλήθηκε με μετρητά (Απ. Είσηραξης Νο 2/12-02-02) και το υπόλοιπο με πίστωση.

Στις 18/2/2002: Εξόφληση της αξίας της γραφικής ύλης (Απ. Πληρ. Νο 4/18-2-02).

Στις 26/2/2002: Εξόφληση της συναλληλαγματικής Νο Ι κανονικά στη λήξη της, έκδοσης του Ν. Νάκου, ονομαστικής αξίας 1.000 Ευρώ.

Στις 28/2/2002: Είσηραξη από τον πελάτη Γ. Γάκη 1.500 Ευρώ, έναντι λογαριασμού (Απόδ. Είσηρ. Νο 3/28-2-2002).

Να καταχωρήσετε τα παραπάνω λογιστικά γεγονότα στο Ημερολόγιο.

3. Δίνεται ο παρακάτω αρχικός ισολογισμός της Επιχείρησης ΕΡΜΗΣ της 30/4/02, οπότε και ξεκίνησε τις εργασίες της η επιχείρηση.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ			
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Οικόπεδα	40.000	Κεφάλαιο	90.000
Κτίρια	100.000	Τράπεζα λογ. δανείου	70.000
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	10.000		
Πελάτες	5.000		
Ταμείο	5.000		
	<u>160.000</u>		<u>160.000</u>

Στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια του Μαΐου έγιναν τα παρακάτω λογιστικά γεγονότα:

Στις 2/5: Αγορά εμπορευμάτων αξίας 10.000 Ευρώ από το Μ. Μέμο (Τιμολόγιο του Νο 140/2-5-02) με πίστωση.

Στις 7/5: Λήψη βραχυπρόθεσμου δανείου 20.000 Ευρώ από την τράπεζα «Χ» το οποίο εισπράχτηκε (ένταλμα πληρωμής Νο 21443/7-5-02 Τράπεζας «Χ»).

Στις 9/5: Πληρωμή του μισθού του λογιστή για το μήνα Απρίλιο 3.500 Ευρώ. (Μισθοδοτική Κατάσταση Απριλίου 2002).

Στις 12/5: Είσπραξη από τους πελάτες της επιχείρησης του ποσού των 3.000 Ευρώ (Απόδ. Είσπρ. Νο 2/12-5-02).

Στις 15/5: Εξόφληση μίας δόσης του τραπεζικού δανείου ποσού 10.000 Ευρώ (Γραμμάτιο Είσπραξης Τράπεζας Νο 32163/15-5-02).

Στις 17/5: Ο επιχειρηματίας εισέφερε στην επιχείρηση ένα αυτοκίνητο αξίας 12.000 Ευρώ.

Να κάνετε τις ημερολογιακές εγγραφές του αρχικού ισολογισμού και των λογιστικών γεγονότων.

4.3. ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ

4.3.1. Γενικά

Οι μεταβολές που επέρχονται από τα λογιστικά γεγονότα, όπως αναφέρθηκε και πιο πριν, αφού καταγραφούν στο ημερολόγιο, καταχωρούνται στους λογαριασμούς. Οι λογαριασμοί τηρούνται σ' ένα ειδικό βιβλίο που ονομάζεται **Γενικό Καθολικό**, η τήρηση του οποίου είναι υποχρεωτική από το νόμο.

Στο ημερολόγιο τα λογιστικά γεγονότα γράφονται με χρονολογική σειρά, ενώ στο Γενικό Καθολικό αναταξινομούνται σε ομοειδείς κατηγορίες (λογαριασμούς). Από το ημερολόγιο λοιπόν μπορούμε να πληροφορηθούμε τα λογιστικά γεγονότα που έγιναν σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία ή σ' ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα,

ενώ από το Γενικό Καθολικό μπορούμε να έχουμε πληροφορίες για τα περιουσιακά στοιχεία π.χ. μετρητά, ανατρέχοντας στο λογαριασμό «Ταμείο» ή απαιτήσεις από πωλήσεις, ανατρέχοντας στο λογαριασμό «Πελάτες» κτλ.

Οι λογαριασμοί στο Γενικό Καθολικό ενημερώνονται από το Ημερολόγιο. Η ενημέρωση αυτή λέγεται **μεταφορά**. Καμιά ενημέρωση λογαριασμού δεν μπορεί να γίνει, αν πρώτα δεν έχει γίνει η σχετική εγγραφή στο ημερολόγιο.

Επειδή οι λογαριασμοί του γενικού καθολικού έχουν πρώτα καταχωρηθεί στο ημερολόγιο και από αυτό έχουν μεταφερθεί στο Γενικό Καθολικό, σημαίνει ότι τα αθροίσματα των ποσών των χρεώσεων και των πιστώσεων του Ημερολογίου που είναι ίσα (ΑΧΗ=ΑΠΗ), θα είναι ίσα και με τα αθροίσματα των χρεώσεων και των πιστώσεων όλων των λογαριασμών του Γενικού Καθολικού, δηλαδή:

Άθροισμα Χρεώσεων Ημερολογίου = Άθροισμα Πιστώσεων Ημερολογίου = Άθροισμα Χρεώσεων Γενικού Καθολικού = Άθροισμα Πιστώσεων Γενικού Καθολικού.

ή

$$\mathbf{ΑΧΗ = ΑΠΗ = ΑΧΓ.Κ = ΑΠΓ.Κ}$$

Η ισότητα αυτή χρησιμοποιείται για τον έλεγχο της ορθής ενημέρωσης του γενικού καθολικού. Σε περίπτωση που τα αθροίσματα των χρεώσεων - πιστώσεων του Ημερολογίου δεν είναι ίσα με τα αθροίσματα των χρεώσεων - πιστώσεων των λογαριασμών του Γενικού Καθολικού, θα πρέπει να ελέγξουμε εάν μεταφέρθηκαν όλα τα ημερολογιακά άρθρα και εάν μεταφέρθηκαν σωστά.

4.3.2. Τρόπος τήρησης

Η πιο συνηθισμένη γραμμογράφηση του Γενικού Καθολικού είναι η ακόλουθη:

ΧΡΕΩΣΗ					ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ(Τίτλος).....				ΠΙΣΤΩΣΗ	
Έτος Μήνας	Ημέρα	Αριθμ. ημερ. άρθρου	Αιτιολογία (λογαριασμός που αντιληφτουργεί)	Ποσά	Έτος Μήνας	Ημέρα	Αριθμ. ημερ. άρθρου	Αιτιολογία (λογαριασμός που αντιληφτουργεί)	Ποσά	

Για βιβλίο Γενικού Καθολικού μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε κινητά φύλλα ή καρτέλες με κατάλληλη γραμμογράφηση. Συνήθως χρησιμοποιείται δεμένο βιβλίο από λογιστικό χαρτί. Όταν χρησιμοποιείται δεμένο βιβλίο, τότε ο κάθε λογαριασμός λόγω της σχεδίασης του λογιστικού χαρτιού εκτείνεται σε δύο σελίδες, η μια δίπλα στην άλλη, η αριστερή για τις χρεώσεις και η δεξιά για τις πιστώσεις. Η αρίθμηση είναι η ίδια και για τις δυο σελίδες, δηλαδή αριθμείται κατά φύλλο και όχι κατά σελίδα (όπως στο ημερολόγιο). Ο τίτλος του λογαριασμού γράφεται με κεφαλαία στη μέση των δύο σελίδων.

Η χρήση των στήλων γίνεται ως εξής:

- Στη πρώτη στήλη γράφεται το έτος και ο μήνας.
- Στη δεύτερη στήλη γράφεται η ημέρα.
- Στην τρίτη στήλη γράφεται ο αριθμός του ημερολογιακού άρθρου.

Όταν γίνει η μεταφορά από το ημερολόγιο στο λογαριασμό, γράφουμε τον αριθμό της σελίδας του λογαριασμού στο Γενικό Καθολικό στη δεύτερη στήλη του ημερολογίου. Έτσι, ξέρουμε σε ποια σελίδα του Γενικού Καθολικού έγινε η μεταφορά για τυχόν έλεγχο.

- Στη στήλη της αιτιολογίας (τέταρτη στήλη) γράφεται ο λογαριασμός που αντιληiturργεί στο σχετικό ημερολογιακό άρθρο και, αν αντιληiturργούν περισσότεροι από ένας λογαριασμοί, γράφεται η λέξη «Διάφοροι».
- Στην πέμπτη στήλη γράφονται τα ποσά των μεταβολών.

4.3.3. Εφαρμογή

Ο Λ. Λαζάρου ιδρύει επιχείρηση εμπορίας ξυλείας (ατομική επιχείρηση) και ειφέρει στις 3/10/2002 50.000 Ευρώ, σε μετρητά (Απόδειξη είσπραξης Νο 1/3-10-02).

Στη συνέχεια γίνονται τα πιο κάτω λογιστικά γεγονότα:

4/10/2002: Αγορά επίπλων από την εταιρεία «ΕΠΙΠΛΑ» ΑΕ αξίας 3.000 Ευρώ με μετρητά (τιμολόγιο Νο 4720/4-10-02 της ΑΕ «ΕΠΙΠΛΑ»).

4/10/2002: Αγορά άλλων επίπλων και σκευών από τον Ν. Νικολάου αξίας 4.000 Ευρώ, από τα οποία πλήρωσε τα 2.000 Ευρώ (απόδειξη πληρωμής Νο 1/4-10-02) και για τα άλλα 2.000 Ευρώ αποδέχθηκε δύο συναλλαγματικές (Νο 1 και 2) που εξέδωσε ο Ν. Νικολάου (τιμολόγιο πώλησης του Ν. Νικολάου Νο 1489/4-10-02).

5/10/2002: Αγορά εμπορευμάτων από τον Α. Ανδρέου (τιμολόγιο του Νο 10552/5-10-2002) αξίας 20.000 Ευρώ, τα μισά με μετρητά (Απόδειξη πληρ. Νο 2/5-10-2002) και τα άλλα μισά με πίστωση.

5/10/2002: Κατάθεση σε λογαριασμό όψεως (Νο 472567) στην Τράπεζα Χ 25.000 Ευρώ (Γραμμάτιο είσπραξης της Τράπεζας Νο 87194/5-10-02).

6/10/2002: Πώληση εμπορευμάτων στο Β. Βασιλείου αξίας 5.000 Ευρώ, αντί 7.000 Ευρώ (τιμολόγιο μας Νο 1/6-10-2002) τα 2.000 Ευρώ με μετρητά (Απόδ. Εί-

σπρ. Νο 2/6-10-02), τα 3.000 Ευρώ, με την έκδοση των συναλλαγματικών Νο 1, 2, 3 που αποδέχθηκε ο πελάτης Β. Βασιλείου, και τα υπόλοιπα 2.000 Ευρώ, με πίστωση.

8/10/2002: Αγορά αυτοκινήτου ημιφορτηγού για τις μεταφορές των εμπορευμάτων από την εταιρεία «Ρουσόπουλος ΑΕ» (τιμολόγιο της Νο 738/8-10-02) αντί ποσού 35.000 Ευρώ, τα 25.000 Ευρώ, με επιταγή επί του λογαριασμού όψεως της Τράπεζας «Χ» (επιταγή Νο 68240/8-10-02) και τα υπόλοιπα με μετρητά (Απόδ. πληρωμ. Νο 3/8-10-02).

9/10/2002: Συμπληρωματική εισφορά του επιχειρηματία 20.000 Ευρώ σε μετρητά (Απόδ. είσπρ. Νο 3/9-10-96).

9/10/2002: Αγορά εμπορευμάτων αξίας 10.000 Ευρώ από το Γ. Γεωργίου (τιμολόγιο του Νο 1953/9-10-02) με πίστωση.

12/10/2002: Πώληση εμπορευμάτων αξίας 10.000 Ευρώ αντί 9.000 Ευρώ στο Β. Βασιλείου (τιμολόγιο μας Νο 2/12-10-2002) με μετρητά (Απόδ. είσ/ξης Νο 4/12-10-2002).

16/10/2002: Εξόφληση της συναλλαγματικής Νο Ι κανονικά στη λήξη της, έκδοσης Ν. Νικολάου, ονομαστικής αξίας 1.000 Ευρώ.

17/10/2002: Πληρωμή έναντι λογαριασμού του προμηθευτή Α. Ανδρέου 2.000 Ευρώ (Απόδ. πληρ. Νο 5/17-10-2002).

Ζητείται

Να γίνει η καταγραφή των παραπάνω λογιστικών γεγονότων στο Ημερολόγιο και στη συνέχεια η μεταφορά τους στους λογαριασμούς του Γενικού Καθολικού.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2002						
1			3/10			
	1 4		Ταμείο Κεφάλαιο Εισφορά επιχειρηματία Απ. Εισπρ. 1/3-10-02		50.000	50.000
2			4/10			
	5 1		Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός Ταμείο Αγορά Επίπλων Τιμ. 4720/4-10-02 Α.Ε. «ΕΠΙΠΛΑ»		3.000	3.000
3						
	5 1		Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός Ταμείο		4.000	2.000
			Σε μεταφορά		57.000	55.000

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ συνέχεια

		Από μεταφορά		57.000	55.000
	7	Γραμμάτια Πληρωτέα Αγορά Επίπλων Τιμ. 1489/4-10-02 Ν. Νικολάου Απ. Πλ. 1/4-10-02 Συναλλαγματικές Ν. 1597 - 1598			2.000
4		5/10			
	10 1 15	Εμπορεύματα Ταμείο Προμηθευτές Αγορά εμπορευμάτων Τιμ. 10552/ 5-10-02 Α. Ανδρέου Απ. Πλ. 2/5-10-02		20.000	10.000 10.000
5		5/10			
	18 1	Καταθέσεις όψεως Ταμείο Κατάθεση στο λ/σμό όψεως 472567 Γραμ. εισπρ. Τράπεζας Χ. 87194/5-10-02		25.000	25.000
6		6/10			
	1 20 22 10 4	Ταμείο Γραμμάτια ειπρακτέα Πελάτες Εμπορεύματα Κεφάλαιο Πώληση Εμπορευμάτων στο Β. Βασιλείου Τιμ. μας 1/6-10-02 Αρ. Εισπρ. 2/6-10-02 Συναλλαγματικές 1,2,3		2.000 3.000 2.000	5.000 2.000
7		8/10			
	25 18 1	Μεταφορικά μέσα Καταθέσεις όψεως Ταμείο Αγορά ημιφορτηγού αυτ/του Τιμ. 738/8-10-02 «Ρουσόπουλος ΑΕ» Επιταγή Νο 68240/8-10-02 Τραπεζής Χ. Απ. Πλ. 3/8-10-02		35.000	25.000 10.000
8		9/10			
	1 4	Ταμείο Κεφάλαιο Συμπληρωματική εισφορά επιχει- ρηματία Απ. Είσπραξης 3/9-10-02		20.000	20.000
9		9/10			
	10 15	Εμπορεύματα Προμηθευτές Αγορά Εμπορευμάτων Τιμ. 1953/9-10-02 Γ. Γεωργίου		10.000	10.000
		Σε μεταφορά		174.000	174.000

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ συνέχεια

			Από μεταφορά	174.000	174.000
10			12/10		
	1 4 10		Ταμείο Κεφάλαιο Εμπορεύματα Πώληση Εμ/των στο Β. Βασιλείου Τιμολόγιό μας 2/12-10-02 Απ. Εισπρ. 4/12-10-02	9.000 1.000	10.000
11			16/10		
	7 1		Γραμμάτια πληρωτέα Ταμείο Εξόφληση Συν/κής (No 1) έκδοσης Ν. Νικολάου	1.000	1.000
12			17/10		
	15 2		Προμηθευτές Ταμείο Έναντι ή/σμού Α. Ανδρέου Απ. Πή. 5/17-10-02	2.000	2.000
				187.000	187.000

ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ

Σελ. 1 ΧΡΕΩΣΗ				ΤΑΜΕΙΟ				Σελ. 1 ΠΙΣΤΩΣΗ			
2002 Οκτ.	3	1	Κεφάλαιο	50.000	2002 Οκτ.	4	2	Έπιπλα και λοιπός Εξοπλ.	3.000		
	6	6	Διάφοροι	2.000		4	3	Έπιπλα και λοιπός Εξοπλ.	2.000		
	9	8	Κεφάλαιο	20.000		5	4	Εμπορεύματα	10.000		
	12	10	Εμπορεύματα	9.000		5	5	Καταθέσεις όψεως	25.000		
						8	7	Μεταφορικά μέσα	10.000		
						16	11	Γραμμάτ. Πληρωτέα	1.000		
			Σε μεταφορά (σελ. 2)	81.000				Σε μεταφορά (σελ. 2)	51.000		

Σελ. 2 ΧΡΕΩΣΗ				ΤΑΜΕΙΟ				Σελ. 2 ΠΙΣΤΩΣΗ			
2002 Οκτ.			Από μεταφορά (σελ. 1)	81.000	2002 Οκτ.			Από μεταφορά (σελ. 1)	51.000		
						17	12	Προμηθευτές	2.000		

Σελ. 4 ΧΡΕΩΣΗ				ΚΕΦΑΛΑΙΟ				Σελ. 4 ΠΙΣΤΩΣΗ	
2002 Οκτ.	12	10	Πώληση Εμπορευμάτων	1.000	2002 Οκτ.	3 6 9	1 6 8	Ταμείο Πώληση Εμπορευμάτων Ταμείο	50.000 2.000 20.000

Σελ. 5 ΧΡΕΩΣΗ				ΕΠΙΠΛΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ				Σελ. 5 ΠΙΣΤΩΣΗ	
2002 Οκτ.	4 4	2 3	Ταμείο Διάφοροι	3.000 4.000					

Σελ. 7 ΧΡΕΩΣΗ				ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ				Σελ. 7 ΠΙΣΤΩΣΗ	
2002 Οκτ.	16	11	Ταμείο	1.000	2002 Οκτ.	4	3	Επιπλά και λοιπός Εξοπλ.	2.000

Σελ. 10 ΧΡΕΩΣΗ				ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ				Σελ. 10 ΠΙΣΤΩΣΗ	
2002 Οκτ.	5 9	4 9	Διάφοροι Προμηθευτές	20.000 10.000	2002 Οκτ.	6 12	6 10	Διάφοροι Πώληση Μετρητ.	5.000 10.000

Σελ. 15 ΧΡΕΩΣΗ				ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ				Σελ. 15 ΠΙΣΤΩΣΗ	
2002 Οκτ.	17	12	Ταμείο	2.000	2002 Οκτ.	5 9	4 9	Εμπορεύματα Εμπορεύματα	10.000 10.000

Σελ. 18 ΧΡΕΩΣΗ				ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ				Σελ. 18 ΠΙΣΤΩΣΗ	
2002 Οκτ.	5	5	Ταμείο	25.000	2002 Οκτ.	8	7	Μεταφορικά μέσα	25.000

Σελ. 20 ΧΡΕΩΣΗ				ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ				Σελ. 20 ΠΙΣΤΩΣΗ	
2002 Οκτ.	6	6	Διάφοροι	3.000					

Σελ. 22 ΧΡΕΩΣΗ				ΠΕΛΑΤΕΣ				Σελ. 22 ΠΙΣΤΩΣΗ	
2002 Οκτ.	6	6	Διάφοροι	2.000					

Σελ. 25 ΧΡΕΩΣΗ				ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ				Σελ. 25 ΠΙΣΤΩΣΗ	
2002 Οκτ.	8	7	Διάφοροι	35.000					

4.4. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΓΕΝΙΚΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ

4.4.1. Γενικά

Για να υπάρχει έλεγχος στις μεταφορές από το ημερολόγιο στους λογαριασμούς του Γενικού Καθολικού χρειάζεται να υπολογιστούν τα αθροίσματα όλων των λο-

γαριασμών του Γενικού Καθολικού. Γι' αυτόν τον υπολογισμό συντάσσουμε ειδικό πίνακα ο οποίος ονομάζεται Ισοζύγιο των λογαριασμών του Γενικού Καθολικού.

Το ισοζύγιο λογαριασμών γενικού καθολικού είναι ένας πίνακας, στον οποίο αναγράφονται όλοι οι λογαριασμοί (και οι τυχόν εξισωμένοι) του γενικού καθολικού με τα αθροίσματα της χρέωσής τους, της πίστωσής τους και με τα υπόλοιπά τους.

Το ισοζύγιο έχει την εξής μορφή:

ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ				...(ημερομηνία)...		
α/α	ΣΓΚ	Τίτλος λογαριασμού	Αθροίσματα		Υπόλοιπα	
			Χρέωσης	Πίστωσης	Χρεωστικά	Πιστωτικά
①	②	③	④	⑤	⑥	⑦

Η συμπλήρωση του ισοζυγίου είναι εύκολη και δε χρειάζονται περισσότερες εξηγήσεις.

Μετά τη συμπλήρωση του ισοζυγίου με όλους τους λογαριασμούς του Γενικού Καθολικού αθροίζουμε τα ποσά στις στήλες της χρέωσης, της πίστωσης, των χρεωστικών και των πιστωτικών υπολοίπων του (στήλες 4, 5, 6, 7). Τότε θα πρέπει το άθροισμα των ποσών των χρεώσεων των λογαριασμών του Ισοζυγίου (ΑΧΙ) να είναι ίσο με το άθροισμα των ποσών των πιστώσεων του Ισοζυγίου (ΑΠΙ), δηλαδή:

$$ΑΧΙ = ΑΠΙ$$

και, επειδή όλα τα ποσά που έχουν καταχωρηθεί στους λογαριασμούς έχουν μεταφερθεί από το ημερολόγιο, όπου γνωρίζουμε ότι ισχύει:

$$ΑΧΗ = ΑΠΗ,$$

θα έχουμε τη γενική ισότητα:

$$ΑΧΗ = ΑΠΗ = ΑΧΙ = ΑΠΙ$$

Ακόμα, επειδή το άθροισμα των χρεώσεων είναι ίσο με το άθροισμα των πιστώσεων, συνεπάγεται ότι θα είναι ίσα και τα αθροίσματα των χρεωστικών και των πιστωτικών υπολοίπων (στήλες 6, 7). Δηλαδή:

$$Α.Χ.υ.Ι = Α.Π.υ.Ι$$

Τα ισοζύγια, εκτός από τη δυνατότητα ελέγχου, δίνουν και την εικόνα των περιουσιακών στοιχείων, όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί και είναι απαραίτητα στη διοίκηση για τη λήψη αποφάσεων.

Συνήθως συντάσσονται στο τέλος κάθε μήνα. Όταν περιλαμβάνουν την κίνηση λογαριασμών μόνο του μήνα, λέγονται **ισοζύγια περιόδου**, ενώ, όταν περιλαμβάνουν συνολική κίνηση μέχρι το μήνα που συντάσσονται, ονομάζονται **ανακεφαλαιωτικά ισοζύγια**.

Με βάση τα δεδομένα από την προηγούμενη παράγραφο, έχουμε:

ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ 31/10/2002						
α/α	ΣΓΚ	Τίτλος λογαριασμού	Αθροίσματα		Υπόλοιπα	
			Χρέωσης	Πίστωσης	Χρεωστικά	Πιστωτικά
1	2	Ταμείο	81.000	53.000	28.000	
2	4	Κεφάλαιο	1.000	72.000		71.000
3	5	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	7.000		7.000	
4	7	Γραμμάτια Πληρωτέα	1.000	2.000		1.000
5	10	Εμπορεύματα	30.000	15.000	15.000	
6	15	Προμηθευτές	2.000	20.000		18.000
7	18	Καταθέσεις όψεως	25.000	25.000		
8	20	Γραμμάτια Εισπρακτέα	3.000		3.000	
9	22	Πελάτες	2.000		2.000	
10	25	Μεταφορικά μέσα	35.000		35.000	
		Άθροισμα	187.000	187.000	90.000	90.000

Από την εφαρμογή επαληθεύουμε:

$ΑΧΗ = ΑΠΗ = ΑΧΙ = ΑΠΙ = 187.000$

επίσης επαληθεύουμε:

$Α.Χυ.Ι = Α.Πυ.Ι = 90.000$

Παρά την ισότητα, υπάρχει η μικρή πιθανότητα λάθους, όπως στην περίπτωση της μεταφοράς ενός ποσού του χρεούμενου λογαριασμού στη χρέωση άλλου λογαριασμού, αντί του σωστού. Π.χ. αντί να χρεωθεί ο λογ/σμός «Ταμείο» με 2.000 Ευρώ, σύμφωνα με το ημερολογιακό άρθρο 6, χρεώνεται ο λ/σμός «Πελάτες» με 2.000 Ευρώ κατά λάθος. Το λάθος αυτό δε βρίσκεται με την παραπάνω ισότητα. Το ίδιο μπορεί να συμβεί από συμπηφιστικά λάθη.